

# S O K F É L E.

13. Szám. Béts. Februárius 14-dikén.

1834

## Emlékeztető Jegyzetek.

### F e b r u á r i u s.

12 Febr. — 1204. A' deák szertartású kereszteshad elfoglalja Konstantinápolyt. — 1736. Mária Theresia egybe kelése Ferentzel lotharingiai hertzeggel. — 1777 szül. de la Motte Fouqué német író. — 1817. Keszthelyen a' Helicon első fényes ünnepe. Jelen valának: Horváth Ádám, Kisfaludy Sándor, Berzsenyi, 's Takács Judith, kik Gyöngyösi emlékére egy madár-berkenye fát ültettek. — 1818. A' Helikon kertében Csokonainak és Kazinczy Ferentznek ültetettek két fa. Mi lett e' fákból, nem tudom. („Aus Hainichen im Königreiche Sachsen wird gemeldet, dass durch den Sturm am 18. December auch die ehrwürdige Gellert-Linde entwurzelt wurde. Das Holz derselben fand seine Liebhaber, die es zu mancherlei werthvollen Mobilien verarbeiten lassen wollen. Man wird dem Andenken Gellerts einen neuen Baum pflanzen.“

13 Febr. — 1141 † II Bela. Meghittei sokszor hallák tőle: „hogy a' szerentséltenség nagyobb jótette az Istennek mint a' szerentse; ez kevélyé teszi az embert, amaz pedig erőssé 's böltsé, ki nem szenvedett, az még nem isméri a' valódi jót.“ — 1241. A' Tatárok elősapatjai Sandomirban vannak már, de a' Magyarok nem akarják ezt hinnii. — 1668. Béke Spanyolország 's Portugalia közt. Portugalia függetlensége elismértetik.

14 Febr. — 1638. III Ferdinand hitvese magyar királynénak korouáztatik. — 1759 szül. Gróf Waldstein-Wartenberg Adám katoná 's fűvés. Munkája: Icones et descriptiones plant. rar. Hungariae vol. 3 fol. — 1779. Cook James megöletik Otahaiti lakóitól. Képét, életét 's halálát nézd Garasos Tár, 3 szám. — 1790 II József meghagyja Hadiknak (a' hadi tanács elnöke) hogy jelentse ki a' tsászár köszönetét és végbutsuját az egész katonaságnak.

## E M L É N Y.

Ő Tsz. Kir. Felsege I-ső FERENTZ' LXV-dik évi szül.  
ünnepére, 12-ik Február. MDCCCXXXIV.

SCYTHÁK VÉDVRA ÉLI! HŰN TISZTELT ATTYA HONVNKNAK  
ÉDENI ÉVER ÖLÉN ZENGIŰR ÜRÖKRE ELÉD!!

Dúlongva száll a' rémalakú tünés'  
Vad-lélke létünk földi virányain  
Sujtó enyészet fejledezvén  
Éjl viharba borult nyomáról.

Sűrű homályban senyvedez a' le élt  
Évkör, 's emésztő súlya alatt komor —  
Áttörhetetlen köd vonúl az  
Elhaladott napok árnyain föl.

E' lét regényes kéjbe merült kora,  
'S a' báj jelennek szende mosolyjai  
Eltűnnek: egy rezgő folyam tsepp  
Képzet ölö ocean ölében.

A' vértsaták' nagy rettenetű fia,  
'S ki féktelen bösz hartz-morajok' között  
Milliom halált terjeszt körében,  
Sirba merül az üdő mohában.

Nem menthet a' vadszörnyeteg', a' rideg  
Hült váz' üvöltő kénye elől vidor  
Ifjúkor, élénk elme, könnyek,  
Büszke merény, 's oda halmozott kints.

Az tsak, kit a' szent isteni Végezet  
Lelkes Vezérlő, nagy Fejedelmül, és  
Védangyalul száz nemzeteknek  
Alkotta a' dühödő zajok közt;

Tsak ő! szelid 's bölts-lelkű uralkodónk, —  
 A' nyájas egység, nép szeretet' nemes  
 Nemtője, ki bátor kebellet  
 Béket üdlt Európa térin

Áll rendületlen; nyerve szilárd fokot  
 Hü népe keblén, 's barna veszély korán  
 Szunnyadva, hó-szin fürtjein hűs —  
 Tsendü Zephyr enyeleg suhongva.

„A' nagyra termett“ nagy, nemes, és igaz  
 „Felmúlja bézárt léte határait,  
 A' századok bús omladékín  
 Állva marad, 's az örök tünésnek.

Fennyen parantsol.

Alapítá Hoványi Ferentz.

Öröm Érezés, és hódoló Tisztelet Ő Felségének,  
 a' mi kegyelmes Fejedelmünknek 's jó Atyánknak  
 ditső, és örvendetes születése napjára.

Felség! királyok Nestora! jó Urunk!  
 Ki Thronusodról mint szerető Atya  
 Néped felett ditsőn uralkodsz,  
 'S gondviselő kegyelemmel őrt állsz.

Éged magasztal hálaadó szívünk,  
 'Egy Dallba' buzgón zengi le érzetit  
 Sergünk, tsekély bár milliónyi  
 elkesedett Hiveid sorában.

Ó! jha nyelvünk isteni volna; vagy  
 Lángzetinknek szárnyai, hogy Neved'  
 Relve édig vinni tudnók!  
 Fla's' eziüst idegére méltó!

Négyszer tiz évek szörnyű viszályi közt  
 Europa tsüggedt; Austria áll ditsön;  
 Áll: — mert Ferentzünknek hatalmas  
 Karjai állanak őrt felette.

Hol a' Dunának százados' árjai  
 Ditsön le folynak Béts, 's Buda térein  
 'S hol égbe nyúló ősz fejekkel  
 Karpatus ágai elterülnek:

Megáldva bőven isteni kegytől, ott  
 Gazdag vidékek meszsze terülnek el  
 Éjszak, keletre, dél, nyugotra,  
 Hirdetik ön nagy urok hatalmát.

Sok millió nép' hódol ez édeni  
 Tájjon Tenéked, boldog örömtele,  
 'S az Ég Urának áldozatját  
 Artzra borúlva ajánlja: érted,

E' nap derültén, melly magasan, 's ditsön  
 Ragyogva pompás fényköre térein  
 Felhozta Léted' bájsúgarát  
 Hintve kegyelmit egész vidékre.

'S im' egyesítvén véle fohászait  
 Hiv tisztelőd chorusa, Jó Urunk!  
 Buzgón le omlúnk Thrónusodhoz  
 Hodolatunk jeleit benyújtni.

Nem kints', se tőmjén a' mivel áldozunk  
 De tiszta szívünk' tiszta fohászai  
 Lobognak oltarod' rakásán  
 A' nagy Egek' szerető Urához.

Te a' nagy Égnek gondviselő Ura!  
 Hatalmas Isten, hű, 's szerető Atyánk!

Tekints alá fény — thronusodról  
 'S halld kegyesen fiaid fohását:

Tartsd - meg Hazánk' a' béke malasztiban  
 Tartsd - meg Hazánk'nak bölts koronás Fejét!  
 Éljen Ferentz, több Nemzet Attya!!  
 Népe javára Sokáig éljen!!!

Pálffy Jó'sef,

a' Bétsi Ts. K. Prof. Theol.

Intézet Nevendéke mind a' többek nevében.

A' félelemnek és irtódzásnak jelenségei.

Olvastam 'egynéhány hónapok előtt Cuvier frantzia munkáit, a' mellyekben különösen tetszett nékem azon levele, a' mellyet nénéjéhez írt; mellyre nézve ezen lapoknak pallérozott olvasóival kivántam ezt közleni, annyival inkább, mivel nem rég ugyan ezt a' levelet egy jeles ánglus újságban ki nyomtatva láttam így, a' mint következik:

Calábriában útaztam, azon szerentsétlen tartományban, a' mellyben igen gonosz nép lakik, melly senkit sem szeret, 's ennél fogva a' Frantziáknak is igyekszik ártani. Miért? — hosszas lenne egészen el beszélni. Elég azt tudni, hogy ők minket gyűlölnék, 's ha történetből közlünk valaki kezek közé jut, keményen megéreztetik vele, hogy mint frantziát nem szenvedhetik. Egy szép ifjú ember volt a' pajtásom. Ezt nem azért említem, hogy magokat múlassam, hanem azért, mert igaz. Az utak a' Calabriai hegyeken felette alkalmatlanok, úgy hogy lovaink tsak a' leg nagyobb erőltetéssel mászhattak fel a' hegyekre. A' pajtásom előre ment, és egyszerre egy mellék útra fordúlt, a' melly neki alkalmasabbnak és rövidebbnek tetszett, mint az oszágút, 's így minket félre ve-

zetett. Itt én voltam a' hibás, azért, hogy magamat egy hűsz esztendő's főnek vezérlésére bíztam. Kerestük mi azután az igazi útát míg még világos volt, de mennél többet kerestük, annál inkább el távoztunk attól. — Már setét éjszaka lett, midőn egy homályos és magános házra bukkantunk, bémegyünk a' házba 's abban, nem kis meglepésünkre, egy szénégető 's akkor vatsoráló tsaládot (familiát) találtunk, a' melly bennünket mint váratlan vendégeitek tüstént kínála vatsorával. Az ifjú pajtásom nem hagyta magát sokáig kéretni. Ehesek lévén hozzá láttunk ugyan az evéshez; de nekem tsak nem akart jól esni. A' fejemben fel lázadt komor fellegek ösztönözének engemet félénk pillanatimat a' ház népre és a' helyre vetni. Ezek valóban szénégetőknek látszottak; — de a' ház! — azt inkább fegyvertárnak vélhette volna az ember; itt mindenféle puskák, pistolyok, amott kardok, kések és szarvasfogók tsüngtek! Mind ezek vissza tetszettek nekem; 's úgy féltem, mintha a' nyomorúságnak örvényét annak meg mérhetetlen mélységével előttem nyitva tárva látnám. A' pajtásom ellenben úgy mutatta magát, mintha a' tsaládhhoz tartozott volna; katzagott és beszélt velek, sőt vigyázatlanságában azt is megmondotta, honuan jöttünk, és hogy Frantziák vagyunk. Képzelve magának kedves néném állapotunkat! Ketten halálos ellenségink közt, setét éjszakának idején, és távól minden emberi segedelemtől! Hogy pedig a' pajtásom véstünkét annál inkább siettesse, még gazdagnak is vallotta magát, és ezen szerepet ő igen jól játszotta, ezeknek az embereknek gazdálkodásokért jó fizetést igérvén, és kérvén őket, hogy vigyázzanak az útazó tarisznájára is, és tegyék azt ágyába a' feje alá, mert úgy mond, akkor más vánkös nem is kellene. „Oh! ifjúság, ifjúság! be lehet téged' sajnálni!“

Néném! azt gondolhatták volna azon emberek, hogy mi a' koronának gyémantjait visszük; pedig mi volt az a' drága kints tarisznyájában, a' melly annyi félelmet okozott? — Az egész podgyász kedvesének leveleiből állott! A' vatsora után gazdáink egyedül hagytak minket; ők földszint háltak; reánk pedig a' padláson, a' hová lajtorján kelletett fel menni, egy ágy várakozott. Itt lefekvésünkkel némelly hordókra akadunk, mellyek tele voltak egész esztendőre való eledelekkel. A' pajtásom le feküdt az ágyba, és egy kis idő múlva mélyen elaludt a' feje alatt volt drága tarisznyán. Én nagy tüzet rakván, a' mellé leültem és strázsáltam. Hoszszú volt nekem az éjszaka, de mégis tsendesen múlt el, és már nem sokára megvirradt volna. Már tsendesebb kezdetem lenni, midőn éppen akkor, mikor a' hajnal hasadni kezdte, gazdáinkat feleségével beszélni és tzivakodni hallottam; a' kementzéhez, melly az első szobával öszve volt foglalva, tartván fülelmet, tökéletesen értettem ezen irtóztató szavakat: „Jól van jól, hadd lássam: *meg kell e' mind a' kettőt ölnünk?*“ A' mire az aszszony *igen*-nel felelt az urának. Ezentúl semmit sem hallottam, mert alig tudtam lehelleni, — az egész testem olyan hideg lett mint a' márvány. Néném! ha ekkor engem látott volna, nem tudta volna meg mondani: eleven voltam e' vagy holt. Istenem! mi két fegyvertelenek tizenkét, vagy tizenöt jól fel fegyverkezettek ellen mit kezdhettünk volna! A' Pajtásom élet nélkül látszott feküdni, az álom 's fáradság által eltikkadva. Őtet fel költeni 's lármát ütni merészség lett volna; egyedül el szöknöm lehetetlen volt. Az ablak nem volt ugyan magas, de az alatt két nagy komondor úgy ordított mint a' farkasok. Képzelve magának szerentsétlenségemet! — Egy fertály óra múlva, melly nekem egy századnak tetszett, hal-

lottam valakit jönni - fel a' garádits léptsőin; az ajtó hasadékaán keresztül meg látám az öreg embert, a' ki- nek egyik kezében lámpa, a' másikkban pedig egy nagy kés volt. Kinyitja az ajtót az öreg, de minek előtte be jönne, le teszi a' lámpát, a' mellyet felesége fel vett; ő be jön mezítláb; az aszszony utánna a' világosságot újjaival el takarva, meg fojtott hangon inté ő urát ezen szavakkal: „tsendesen, tsendesen!“ Az ura a' lajtorjá- hoz érkeztén fel hág arra, a' kést fogai közt tartván; most — az ágyhoz fordul, a' mellyben a' szegény ifjú mezítelen nyakkal feküdt! az egyik kezével meg mar- kolja a' kését és a' másikkal — az Istenért néném! — egy sódort, melly a' fedélről függött le, és abból egy jökora darabot le vágván, úgy tér vissza, a' mint jött. — Az ajtó be tevődik, a' világ el tűnik, és én magam- ra hagyattam gondolatimban el merülve. — Nap fel- költével nagy lármával költött fel minket a' tsalád. A' sok elő adott eledelekből egy pompás fölöstök vált, a' mellynek egyik része két kappanból állott, a' mellyek- ről gazdáink azon itéletet hozták, hogy azoknak egyi- két meg ennénk, a' másikat elvigyük. — A' kappano- kat látván, egyszerre meg értettem azon írtoztató sza- vak értelmét: mind a' kettőt meg kell ölni, meg kell e' mind a' kettőt ölnünk?

---

A' legnevezetesebb toll természetmény ama szőnyeg, melly a' mesterművek kitétele alkalmával Parisban 1827- ben a' nézők köz figyelmét magára voná, ez mintegy ezer strutz tollakból készült 's esztendei munká- ba került.

---

Megfejtés a' 12 számban: Eger, Regc.